



Végpusztulás fenyegeti a Nemzeti Múzeum gyűjteményeit.

— Fölbecsülhetetlen értékű múzeális kincsek vannak kitéve az enyészetnek a helyiség-hiány miatt. A Madách-erkélyeket szűk, poros lépcsőfölgéjüket oladt kellett elraktározni. Egy főúri istállóban romlik, pusztul a pótolhatatlan hírlapgyűjtemény. — A Néprajzi Múzeum menthetetlen, ha a lehető leggyorsabban át nem telepítik megfelelő épületbe. Csak külön Természettudományi Múzeum létesítésével lehet segíteni a Nemzeti Múzeum súlyos helyzetét. —

A minap Hóman Bálint dr.-nak, a Nemzeti Múzeum főigazgatójának meghívására szemleutat tettünk a Nemzeti Múzeum épületében, hogy közvetlenül meggyőződjünk, mennyire jogos a sok panasz, mely a múzeum tudós vezetői és derék munkásai köréből a közvélemény elé jut, nem, mint egyéni bajaiknak siránja, hanem mint aggódo feltétele egy nagyszerű magyar intézménynek, a melynek sorsát a tudós lélek idealizmusával viselik a szívükön.

A látvány, a mely a Nemzeti Múzeum méltóságáteljes épületének falai között élénk tárlat, végtelenül elszomorító és elkeserítő volt.

Ime néhány odavetett vázlat arról, a mit a múzeumnak a közönség elől elzárt raktárakban és dolgozóhelyiségeiben elszomorodott szívvvel látnunk kellett:

A múzeum nagy lépcsője alatt kapott helyet annak idején a régiségtár egyik legértékesebb gyűjteménye, a római kögyűjtemény (lapidarium). Ma ez a helyiség lomtár, a melyben fantasztikus összevisszaságban, uinyi vastag portól ellepve látnuk a római kor emlékei mellett antik butorokat, halomba rakott régi fémtárgyakat, egymásra halmozott hatalmas ládákat, a melyek ugy vannak most is ott, a hogyan az ásatások helyéről odaszállították. A római kőtár ilyen állapotban teljesen elveszett a kutatók és a publikum számára. De ott pusztul a lomtárrá súlyodt lapidariumban több nagyértékű butor is, közöttük Liszt

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Végpusztulás fenyegeti a Nemzeti Múzeum gyűjteményeit*

Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bn

1924. 6. 29.

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Ferenc zongorája és egy régi zongora, a melyen II. József tanult zongorázni. A régiségtárnak — mondja Varju Elemér igazgató — háromnnyi hely kellene, mint most van, hogy fölraktározott anyagát mind hozzáférhetővé tehesse.

Odébb egy szűk, alacsony ablaku dolgozóhelyiségbe lépünk. Mosolygó szemű öreg urat találunk itt, Bella Lajost, a neves arkeológust, a ki 600 (mond hatszáz) korona havi tiszteletdíjért végzi itt nem lankadó buzgalommal, derüs kedvvel kutató munkáját.

Egy másik tudós, a múzeum ichtiológusa egy hüvös, dohos levegőjű szuterén-helyiségben dolgozik. Laboratóriumát csak egy ajtó választja el az ugynevezett rothasztókamrától, a hol az állati csontok piszkos, bűzös munkája folyik.

Az emeleten vár bennünket a legmegdöbbentőbb meglepetés. Egy lépcsőfölgéjüket oladt meghúzódó raktárhelyiségben vannak felhalmozva Madách Imrének az ereklyéi: butorok, ruhák, képek, pipa, sétatbot s Az ember tragédiája világhírű szerzőjének emlé-

két őrző egyéb tárgyak nagy összevisszaságban.

Még a Széchenyi-könyvtáron futunk végig, a hol Lukinich Imre igazgató a kalauzunk. Az egymillió kötetből álló könyvtár pompás teremtorának artisztikus határait megrontják az ablakok felé eső oldalon felállított állványsorok, melyek elfogják a világozságot ugyannyira, hogy a téli napokon még délelőtt is csak a legnagyobb nehézséggel lehet a keresett könyveket megtalálni.

Utolsó utunk a könyvtár „hírlaposztályába” vezet. Ez már nem is fért el a múzeum épületében s az igazgatóság kénytelen volt helyet kérni számára a szomszédos Festetics-palotában. A hercegi istállóban van most elhelyezve a történelmi kutatás szempontjából óriási értékű hírlapgyű-

temény. Az istálló nedves, dohos levegője kikezdte az értékes gyűjteményt. Találtunk néhány ládát, a melynek szétkorhadt oldalán kikandikált a szétfeszülő, ronggyá rothadt újságpapíros.

Még sok más elszomorító kép vonult föl előttünk a Nemzeti Múzeumban tett mintegy másfélórás szemleutunkon. Fájdalmas tükörképe a szegénységünknek, nyomorúságunknak, a melyen olyan nehéz segíteni. Pedig a Nemzeti Múzeum ma már katasztrófává növekedett baján segíteni lehetett volna akkor, a mikor még nem kellett a fogunkhoz verni minden garast, a mikor még akadt volna pénz új épület emelésére s a régi épület kibővítésére. A múzeum ügyeit intéző országos bizottság már 1880-ban javasolta, hogy a múzeumi gyűjtemények megszüntetésére enéljen az állam a három természettudományi tárnak új épületet. Ezt a tervet azóta is felszínre tartották és minduntalan előhozták a múzeum vezetői, de e helyett a legmegfelelőbb megoldás helyett azt a pillanatnyilag olcsóbb, de muzeális szempontból lehetetlen megoldást választotta a kormány, hogy a múzeum egyes tárait „ideiglenesen” elhelyezze bérházban a növénytár az Akadémia bérházában, vagy raktárhelyiségben (a Néprajzi Múzeum az Iparcsarnokban), a hol még ma is senyvednek, pusztulnak. Hogy ez a helytelen kulturpolitika az egyúvé tartozó táruk egységének megbontása okozta tudományos kár mellett milyen nagy anyagi veszteségre is vezetett, mutatja a Néprajzi Múzeum esete; az „olcsó és ideiglenes” elhelyezésből milliárdok érték pusztulása származott s most ott állunk, hogy a nagyszerű etnográfiai gyűjtemény teljesen megsemmisül, ha hamarosan biztos tétő alá nem hozzák.

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Idő

"1924"

Személy

Most itt az utolsó óra, a melyben még meg lehet menteni a Nemzeti Múzeum pusztuló kincseit; ha azonban ezt is elkéssük, hazánk egyik legnagyobb kulturintézményére mondjuk ki a halálos ítéletet. A Nemzeti Múzeum főigazgatója minden momentumot megvilágító terjedelmes memorandumban tárta föl a kultuszministernek a múzeum válságos helyzetét s ugyanitt megjelöli a végveszedelemben levő intézet megmentésének a jelenlegi viszonyok között egyedül lehetséges módját is.

A Nemzeti Múzeum épületében uralkodó katasztrófális zsufoltságot és a kitelepített muzeumi osztályok (növénytár, néprajzi múzeum, hírlaposztály) kedvezőtlen helyzetét csak úgy lehet megszüntetni, hogy a természettudományi osztályokat (ásványtár, állattár, növénytár, néprajzi múzeum) külön épületben helyezik el; s a régi épületet kizáróan a régiségtárnak és a könyvtárnak tartják fenn, s ezeknek megfelelő elhelyezése céljából a régi épület hátsó frontjára harmadik emeletet emelnek. Az állam mai súlyos helyzetében a végleges megoldásra, azaz az egyesített természettudományi múzeumnak most építendő új épületbe való elhelyezésére egyelőre nem lehet gondolni. De addig is, a míg a természettudományi múzeum fölépítésére sor kerülhet, sürgősen gondoskodni kell a veszedelemben levő muzeumi gyűjtemények biztonságba helyezéséről. A főigazgató az egyetlen megoldást abban látja, hogy a kultusz-kormány a múzeum természettudományi tárainak elhelyezésére két iskolaépületet átenged, természetesen olyan iskolaépületeket, a melyeknek könnyű a megközelíthetőségük, a melyekben megvan a megfelelő beosztás, s a melyeknek esetleges átalakítása gazdaságosan történhet meg. Nagyon természetes, hogy a

főigazgató nem az iskolák megszüntetésével akarja az iskolaépületeket a muzeum részére megkapni, hanem olyan módon, hogy a szóbajöhető iskolákat áttelepítik más állami vagy székesfővárosi épületbe, s így szabadítják föl a muzeum céljaira alkalmas épületet.

A megoldásnak ez a módja is nehéz és kényes dolog. Láttuk ezt akkor, a mikor a néprajzi muzeum elhelyezésének kérdésénél került szóba iskolaépületek átengedése. A kultuszminiszternek kell megoldani a problémát, úgy hogy *ne bolygassa meg az iskolai oktatás nyugalalmát s ne veszedelemzesse eredményességét, de viszont okvetetlenül segítsen a Nemzeti Muzeum súlyos helyzetén.*